TEISINGUMO TEISMO (septintoji kolegija) SPRENDIMAS

2021 m. birželio 10 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Vartotojų apsauga – Direktyva 93/13/EEB – Nesąžiningos sąlygos sutartyse su vartotojais – Taikymo sritis – 1 straipsnio 2 dalis – Privalomosios nacionalinės įstatymų nuostatos – Kredito sutarties nutraukimas prieš terminą – Įprastų palūkanų ir kompensuojamųjų palūkanų kumuliacija“

Byloje C-192/20

dėl *Krajský súd v Prešove* (Prešovo apygardos teismas, Slovakija) 2020 m. kovo 9 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2020 m. gegužės 5 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Prima banka Slovensko a.s.

prieš

HD

TEISINGUMO TEISMAS (septintoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas A. Kumin, teisėjai T. von Danwitz ir I. Ziemele (pranešėja),

generalinis advokatas E. Tanchev,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

– Slovakijos vyriausybės, atstovaujamos B. Ricziová,

– Europos Komisijos, atstovaujamos R. Lindenthal ir N. Ruiz García,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinio advokato nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

* Proceso kalba: slovakų.

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl SESV 4 straipsnio 2 dalies ir 169 straipsnio 1 dalies, Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 38 straipsnio ir 1993 m. balandžio 5 d. Tarybos direktyvos 93/13/EEB dėl nesąžiningų sąlygų sutartyse su vartotojais (OL L 95, 1993, p. 29; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 2 t., p. 288) 6 straipsnio 1 dalies ir 7 straipsnio 1 dalies, kaip išaiškinta 2018 m. rugpjūčio 7 d. Teisingumo Teismo sprendime *Banco Santander ir Escobedo Cortés* (C-96/16 ir C-94/17, toliau – Sprendimas *Banco Santander ir Escobedo Cortés*, EU:C:2018:643), išaiškinimo.

2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant *Prima banka Slovensko a.s.* ir HD ginčą dėl sumų, mokėtinų nutraukus šių šalių sudarytą vartojimo kredito sutartį prieš terminą.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

3 Direktyvos 93/13 tryliktoje konstatuojamojoje dalyje nurodyta:

„[K]adangi daroma prielaida, jog valstybių narių įstatymų ar kitų teisės aktų nuostatose, kurios tiesiogiai ar netiesiogiai nustato su vartotojais sudaromų sutarčių sąlygas, nėra nesąžiningų sąlygų; kadangi dėl to atrodo, kad nėra būtina kontroliuoti, kaip vykdomos tos sąlygos, kurios atspindi įstatymų ar kitų teisės aktų privalomąsias nuostatas ir tarptautinių konvencijų, prie kurių valstybės narės arba Bendrija yra prisijungusios, principus ar nuostatas; kadangi tuo požiūriu 1 straipsnio 2 dalyje pateikiama formuluotė „įstatymų ar kitų teisės aktų privalomosios nuostatos“ numato ir normas, kurios pagal įstatymą yra taikomos susitariančioms šalims, jei nebuvo susitarta kitaip“.

4 Šios direktyvos 1 straipsnyje numatyta:

„1. Šia direktyva siekiama suderinti valstybių narių įstatymus ir kitus teisės aktus[,] susijusius su nesąžiningomis sąlygomis pardavėjo ar tiekėjo [verslininko] su vartotoju sudaromose sutartyse.

2. Sutarčių sąlygoms, atspindinčioms įstatymų ar kitų teisės aktų privalomąsias nuostatas ir tarptautinių konvencijų, prie kurių yra prisijungusios valstybės narės ar Bendrija, nuostatas ar principus, ypač transporto srityje, šios direktyvos nuostatos nėra taikomos.“

5 Minėtos direktyvos 6 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Valstybės narės nustato, kad nesąžiningos sąlygos naudojamos sutartyje, kurią pardavėjas ar tiekėjas sudaro su vartotoju taip, kaip numatyta jų nacionalinės teisės aktuose [kad sutartyje, kurią verslininkas sudaro su vartotoju, naudojamos nesąžiningos sąlygos nacionalinės teisės aktuose nustatytomis sąlygomis] nebūtų privalomos vartotojui, ir kad sutartis ir toliau būtų šalims privaloma tomis sąlygomis, jei ji gali išlikti be nesąžiningų nuostatų.“

6 Direktyvos 93/13 7 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„Valstybės narės užtikrina, kad vartotojų ir konkurentų naudai egzistuotų pakankamos ir veiksmingos priemonės, užkertančios kelią nuolatiniam nesąžiningų sąlygų naudojimui sutartyse, pardavėjų ar tiekėjų [verslininkų] sudaromose su vartotojais.“

Slovakijos teisė

Civilinis kodeksas

7 *Občiansky zákonník* (Civilinis kodeksas) 54 straipsnio 1 dalyje nurodyta:

„Sutartyje su vartotoju nustatytos sąlygos negali nukrypti nuo šio įstatymo nuostatų vartotojo nenaudai. Vartotojas negali iš anksto atsisakyti šiame įstatyme ar pagal specialiąsias nuostatas dėl vartotojų apsaugos jam suteiktų teisių arba kitaip pabloginti savo sutartinės padėties.“

8 Civilinio kodekso 517 straipsnio 2 dalyje numatyta:

„Jeigu vėluojama grąžinti piniginę skolą, kreditorius turi teisę reikalauti, kad skolininkas (kai pagal šį įstatymą jis neprivalo mokėti mokesčio už vėlavimą) ne tik įvykdytų prievolę, bet ir sumokėtų delspinigius; delspinigių ir mokesčio už vėlavimą dydžiai nustatomi įgyvendinimo nuostatose.“

9 Civilinio kodekso 519 straipsnis suformuluotas taip:

„Tai neturi įtakos kreditoriaus teisei į žalos, patirtos dėl skolininko vėlavimo, atlyginimą; vis dėlto, jeigu vėluojama sumokėti piniginę skolą, reikalauti atlyginti žalą galima tik tiek, kiek jos nepadengia delspinigiai ar mokestis už vėlavimą.“

Vyriausybės nutarimas Nr. 87/1995

10 Vyriausybės nutarimo Nr. 87/1995 3a straipsnyje nustatyta:

„1. Jeigu sutarties su vartotoju dalykas yra piniginių lėšų suteikimas vartotojui, bendra sankcijų už vartotojo vėlavimą grąžinti pinigines lėšas suma negali viršyti paskutinės prieš vėlavimą remiantis specialiąja nuostata <…> paskelbtos bendros metinės palūkanų normos vidutinės vertės daugiau kaip 10 procentinių punktų per metus ir negali būti daugiau kaip tris kartus didesnė už šiame Vyriausybės nutarime nustatytus delspinigius; lemiama laikoma bendra metinė palūkanų norma, taikoma panašiai vartojimo kredito rūšiai.

2. Sankcijomis pagal 1 dalį laikomi delspinigiai, sutartinės baudos ir visi kiti vartotojo mokėjimai už vėlavimą grąžinti pinigines lėšas.

3. Jeigu sankcijos pagal 1 dalį pasiekia suteiktų piniginių lėšų sumą, kitos sankcijos už vartotojo vėlavimą grąžinti pinigines lėšas negali viršyti šiame Vyriausybės nutarime numatyto delspinigių dydžio.“

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

11 2016 m. birželio 17 d. HD sudarė vartojimo kredito sutartį su *Prima banka Slovensko* dėl 5 700 EUR sumos, taikant 7,90 % palūkanų normą. Šis kreditas turėjo būti grąžinta 96 mėnesinėmis įmokomis.

12 Nuo 2017 m. rugsėjo mėn. HD nebemokėjo mėnesinių įmokų. Tada 2017 m. gruodžio 28 d. *Prima banka Slovensko* pranešė apie kredito sutarties nutraukimą prieš terminą ir pareikalavo nedelsiant grąžinti visą likusią pasiskolintą sumą, t. y. 5 083,79 EUR. *Prima banka Slovensko*, remdamasis kredito sutarties nuostatomis, be kita ko, pareikalavo sumokėti 5 % kompensuojamąsias palūkanas už praleistą terminą, skaičiuojamas tiek nuo likusios pagrindinės kredito sumos, tiek nuo mokėtinų palūkanų, už laikotarpį nuo kredito sutarties nutraukimo prieš terminą iki visiško likusios pasiskolintos sumos grąžinimo, taip pat jis pareikalavo už šį laikotarpį sumokėti 7,90 % įprastas (pelno) palūkanas.

13 *Okresný súd Kežmarok* (Kežmaroko apylinkės teismas, Slovakija), į kurį kreipėsi *Prima banka Slovensko*, 2019 m. rugsėjo 20 d. sprendimu, pirma, patenkino jo ieškinio dalį, kiek buvo prašoma priteisti iš HD kompensuojamąsias palūkanas už laikotarpį iki visiško paskolintos sumos grąžinimo, ir, antra, atmetė ieškinio reikalavimus, kuriais prašyta priteisti iš HD už šį laikotarpį įprastas palūkanas, nes pagal Slovakijos teisę tokia palūkanų kumuliacija negalima. Be to, šis teismas nurodė, kad kredito sutarties sąlygą, kurioje numatyta kompensuojamųjų palūkanų ir įprastų palūkanų kumuliacija, Slovakijos teismai jau yra pripažinę „nesąžininga“.

14 *Prima Banka Slovensko* pateikė apeliacinį skundą dėl šio sprendimo ir nurodė, kad iš Sprendimo *Banco Santander ir Escobedo Cortés* matyti, jog kredito gavėjas, kuris neįvykdė sutartinių įsipareigojimų, privalo, jei kredito sutartis nutraukiama prieš terminą, sumokėti ne tik kompensuojamąsias palūkanas, bet ir įprastas palūkanas už laikotarpį iki visiško pasiskolintos sumos grąžinimo.

15 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, į kurį kreiptasi su apeliaciniu skundu, nurodo, kad pagal nacionalinės teisės nuostatas vėlavimas mokėti skolą, suėjus reikalavimo terminui, reiškia, kad kreditorius įgyja teisę į kompensuojamąsias palūkanas, faktiškai patirtos žalos atlyginimą ir galimą sutartinių baudų sumokėjimą. Vis dėlto šie reikalavimai su vartotojo sudarytų sutarčių atveju apibrėžti Civilinio kodekso 54 straipsnio 1 dalyje, 517 straipsnio 2 dalyje ir 519 straipsnyje, kuriuose nustatyta visų taikytinų sankcijų maksimali riba ir pagal kuriuos draudžiama sutarties sąlygose vartotojui nustatyti įpareigojimus, viršijančius faktiškai kreditoriaus patirtos žalos atlyginimą.

16 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas konstatuoja, kad kartu taikant įprastas ir kompensuojamąsias palūkanas laikotarpiu nuo kredito sutarties nutraukimo prieš terminą iki faktinio pasiskolintos sumos grąžinimo, pirma, būtų viršijama įstatyme nustatytą maksimali riba ir, antra, neišvengiamai pabloginta vartotojo padėtis.

17 Nors įprastos palūkanos atitinka atlygį už paskolintas lėšas ir jos lieka kredito gavėjo dispozicijoje kol jis jas visiškai grąžina, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo, kad dėl šių palūkanų kumuliacijos bankas gauna daugiau nei faktiškai patirtos žalos, kurią jam garantuoja nacionalinės teisės nuostatos, atlyginimą. Dėl tokios naudos bankas gali būti paskatintas nutraukti kredito sutartį prieš terminą dėl mažiausio vėlavimo atlikti mokėjimą. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo teigimu, tokia situacija kelia dar didesnį susirūpinimą dėl to, kad bankai paprastai nesilaiko pareigos įvertinti vartotojų kreditingumą prieš sudarant kredito

sutartį, kuri numatyta 2008 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2008/48/EB dėl vartojimo kredito sutarčių ir panaikinančioje Tarybos direktyvą 87/102/EEB (OL L 133, 2008, p. 66, ir klaidų ištaisymai OL L 207, 2009, p. 14, OL L 199, 2010, p. 40, OL L 234, 2011, p. 46 ir OL L 36, 2015, p. 15). Tačiau, šio teismo teigimu, jeigu *Prima banka Slovensko* būtų atlikęs tokį vertinimą, jis būtų galėjęs konstatuoti, kad HD nėra mokus.

18 Šiomis aplinkybėmis *Krajský súd v Prešove* (Prešovo apygardos teismas) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar [Direktyva 93/13], o konkrečiai jos 6 straipsnio 1 dalis ir 7 straipsnio 1 dalis, atsižvelgiant į <…> Teisingumo Teismo išaiškinimą, pateiktą [Sprendime *Banco Santander* ir *Escobedo Cortés*], turi būti aiškinama taip, kad ja draudžiama tokia teisės norma, kaip Civilinio kodekso 54 straipsnio 1 dalies pamatinė apsaugos nuostata, kuri neleidžia nustatyti tokių sutarties sąlygų, kurios pablogintų vartotojo padėtį, palyginti su teisės norma, kurioje numatytos šios kreditoriaus teisės vartotojui vėluojant grąžinti kreditą:

– kreditoriaus teisė į delspinigius, kurių dydis neturi viršyti nustatytojo vyriausybės,

– kreditoriaus teisė į kitas sankcijas, kurias jis gali taikyti vartotojui ir kurios kartu su delspinigiais neturi viršyti likusios kredito dalies pagrindinės sumos,

– kreditoriaus teisė į žalos atlyginimą, jei kreditoriaus patirta žala yra didesnė už delspinigius, t. y. be jokio apribojimo, atsižvelgiant į faktiškai patirtus nuostolius.

2. Jeigu atsakymas į pirmąjį klausimą būtų teigiamas, ar aukštas vartotojų teisių apsaugos lygis pagal <…> pagrindinių teisių chartijos 38 straipsnį ir [SESV] 4 straipsnio 2 dalį bei 169 straipsnio 1 dalį kliudo tam, kad vartotojas, vėluojantis įvykdyti sutartines prievoles, padengtų kreditoriaus patirtas fiksuoto dydžio sąnaudas, o ne sumokėtų kreditoriaus faktiškai patirtos žalos ekvivalentą, net jei faktinė žala yra mažesnė už fiksuoto dydžio sąnaudas?“

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl pirmojo klausimo

Dėl priimtinumo

19 Slovakijos vyriausybė teigia, kad, pirmasis klausimas nepriimtinas, nes, pirma, nutartyje dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą nenurodytos nei priežastys, dėl kurių ji pateikė šį klausimą, nei Direktyvos 93/13 nuostatų, kurias reikia išaiškinti, ir taikytinų nacionalinės teisės aktų ryšys, ir, antra, šis klausimas yra hipotetinis, nes nebūtinas ginčui pagrindinėje byloje išspręsti, kadangi tai gali būti padaryta remiantis nacionalinės teisės nuostatomis.

20 Šiuo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo, kad jo abejonės dėl Slovakijos teisės nuostatų, visų pirma Civilinio kodekso 54 straipsnio 1 dalies, atitikties Direktyvos 93/13 nuostatoms kyla iš Sprendimo *Banco Santander ir Escobedo Cortés*, kurį Slovakijos teismai aiškino skirtingai.

21 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad remiantis šiuo sprendimu, kaip teigia *Prima banka Slovensko*, galima daryti išvadą, kad pagal Direktyvos 93/13 6 straipsnio 1 dalį ir 7 straipsnio 1 dalį draudžiama Civilinio kodekso 54 straipsnio 1 dalis, kuri, siejama su Civilinio kodekso 517 straipsnio 2 dalimi ir 519 straipsniu bei Vyriausybės nutarimo Nr. 87/1995 nuostatomis, draudžia, kad su vartotoju sudaryta kredito sutartis leistų kreditoriui, sutarties nutraukimo prieš terminą atveju, be kompensuojamųjų palūkanų, reikalauti dar sumokėti įprastas palūkanas už laikotarpį iki visiško pasiskolintos sumos gražinimo.

22 Atsižvelgdamas į tai, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas taip pat mano, kad dėl sutarties sąlygų, pagal kurias leidžiama įprastų ir kompensuojamųjų palūkanų kumuliacija, atsiranda ryškus neatitikimas tarp sutarties šalių teisių ir pareigų vartotojo nenaudai.

23 Kadangi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui pateiktas skundas, kuriuo, be kompensuojamųjų palūkanų, prašoma priteisti iš vartotojo įprastas palūkanas už laikotarpį iki visiško pasiskolintos sumos grąžinimo, ginčo pagrindinėje byloje baigtis neišvengiamai priklauso nuo Teisingumo Teismo atsakymo į pirmąjį klausimą.

24 Todėl nutartyje dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą pakankamai teisiškai nurodytos tiek priežastys, dėl kurių šis nacionalinis teismas kreipėsi į Teisingumo Teismą, tiek Direktyvos 93/13 nuostatų, kurias jis prašo išaiškinti, ryšys su taikytinomis nacionalinės teisės nuostatomis ir šio teismo nagrinėjama byla.

25 Vadinasi, pirmasis klausimas priimtinas.

Dėl esmės

26 Pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 93/13 6 straipsnio 1 dalis ir 7 straipsnio 1 dalis, kaip jas išaiškino Teisingumo Teismas Sprendime *Banco Santander ir Escobedo Cortés*, turi būti aiškinamos taip, kad pagal jas draudžiamos nacionalinės teisės nuostatos, pagal kurias kredito sutartį su verslininku sudaręs vartotojas, remiantis jos nuostatomis, šios kredito sutarties nutraukimo prieš terminą atveju negali būti įpareigotas sumokėti verslininkui įprastų palūkanų už laikotarpį nuo šio sutarties nutraukimo iki visiško pasiskolintos sumos grąžinimo, nes kompensuojamosios palūkanos ir kitos sutartinės baudos, mokėtinos pagal šios sutarties sąlygas, leidžia atlyginti verslininko faktiškai patirtą žalą.

27 Pirmiausia reikia pažymėti, kad iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, pirma, kad pagal Civilinio kodekso 519 straipsnį, kai vėluojama sumokėti piniginę skolą, kreditorius turi teisę reikalauti atlyginti dėl to patirtą žalą tik tiek, kiek jos nepadengia kompensuojamosios palūkanos, kurių suma, kiek tai susiję su vartotojų sudarytomis kredito sutartimis, yra apribota pagal Vyriausybės nutarimo Nr. 87/1995 3a straipsnį.

28 Antra, pagal Civilinio kodekso 54 straipsnio 1 dalį vartotojas negali iš anksto atsisakyti teisių, kurias jam suteikia šis kodeksas ar specialiosios nuostatos, ar kitaip pabloginti savo sutartinės padėties.

29 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo teigimu, šiomis nacionalinėmis nuostatomis siekiama užtikrinti vartotojo apsaugą, kad prieš terminą nutraukiamos su verslininku sudarytos kredito sutarties atveju vartotojas neprivalėtų mokėti įprastų palūkanų, nes kompensuojamųjų palūkanų ir galimų baudų, numatytų šioje sutartyje, mokėjimas ir prireikus žalos atlyginimo išmokėjimas padengia faktiškai šio verslininko patirtą žalą.

30 Kadangi pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas siekia išsiaiškinti, ar pagal Direktyvos 93/13 6 straipsnio 1 dalį ir 7 straipsnio 1 dalį draudžiamos minėtos nacionalinės nuostatos, reikia pažymėti, kad šios direktyvos 1 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad ja siekiama suderinti valstybių narių įstatymus ir kitus teisės aktus, susijusius su nesąžiningomis sąlygomis, numatytomis verslininko su vartotoju sudaromose sutartyse.

31 Be to, pagal minėtos direktyvos 1 straipsnio 2 dalį sutarčių sąlygoms, atspindinčioms įstatymų ar kitų teisės aktų privalomas nuostatas, šios direktyvos nuostatos nėra taikomos.

32 Šiuo klausimu Teisingumo Teismas ne kartą yra nurodęs, kaip tai taip pat matyti iš Direktyvos 93/13 tryliktos konstatuojamosios dalies, kad šios direktyvos 1 straipsnio 2 dalyje nustatyta taikymo išimtis apima nacionalinės teisės nuostatas, kurios taikomos susitariančiosioms šalims, nepaisant jų pasirinkimo, ir nuostatas, kurios įprastai taikomos susitariančioms šalims, t. y. jeigu nebuvo susitarta kitaip. Ši išimtis grindžiama tuo, jog teisėta daryti prielaidą, kad nacionalinės teisės aktų leidėjas nustatė tam tikrų sutarčių šalių visų teisių ir pareigų pusiausvyrą, kurią Sąjungos teisės aktų leidėjas aiškiai siekė apsaugoti (Sprendimo *Banco Santander ir Escobedo Cortés* 43 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

33 Iš Teisingumo Teismo suformuotos jurisprudencijos iš esmės matyti, kad minėta išimtis apima įstatymų ar kitų teisės aktų privalomąsias nuostatas, išskyrus nuostatas dėl nesąžiningų sąlygų kontrolės, t. y. tas, kurios susijusios su nacionalinio teismo įgaliojimų vertinti sutarties sąlygos nesąžiningumą apimtimi (Sprendimo *Banco Santander ir Escobedo Cortés* 44 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

34 Nagrinėjamu atveju, pirma, iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad nacionalinės teisės nuostatos, dėl kurių pateiktas šis prašymas, yra įstatymų ar kitų teisės aktų nuostatos ir jų nėra pagrindinėje byloje nagrinėjamoje sutartyje.

35 Antra, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, kaip minėta šio sprendimo 28 punkte, patikslina, kad pagal Civilinio kodekso 54 straipsnio 1 dalį vartotojas negali iš anksto atsisakyti teisių, kurias jam suteikia šis kodeksas arba specialiosios nuostatos, todėl jos privalomos susitariančiosioms šalims, neatsižvelgiant į tai, ką jos sutarė atitinkamoje sutartyje. Kita vertus, iš Teisingumo Teismo turimos bylos medžiagos matyti, kad šiame prašyme priimti prejudicinį sprendimą nurodytos nacionalinės teisės nuostatos nesusijusios su nacionalinio teismo įgaliojimų vertinti sutarties sąlygos nesąžiningumą apimtimi ir apskritai neatrodo susijusios su nesąžiningų sąlygų kontrole. Todėl šios nacionalinės teisės nuostatos nepatenka į Direktyvos 93/13 taikymo sritį, tačiau tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.

36 Iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą taip pat matyti, kad pagrindinėje byloje nagrinėjamoje kredito sutartyje yra sąlyga, pagal kurią tuo atveju, kai ši sutartis nutraukiama prieš terminą, atitinkamas vartotojas privalo verslininkui sumokėti, be kita ko, tiek kompensuojamąsias palūkanas, tiek įprastas palūkanas už laikotarpį nuo šio nutraukimo iki faktinio pasiskolintos sumos grąžinimo. *Prima banka Slovensko* teigimu, tokią palūkanų kumuliaciją leido Teisingumo

Teismas Sprendime *Banco Santander ir Escobedo Cortés*. Anot šios šalies pagrindinėje byloje, tame sprendime Teisingumo Teismas įprastų palūkanų tikslą apibrėžė kaip atlygį už naudojimąsi lėšomis iki jų grąžinimo. Vartotojas taip jomis ir naudojasi, dėl to turėtų mokėti ir įprastas palūkanas. Šiomis aplinkybėmis prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla abejonių dėl pagrindinėje byloje nagrinėjamų nacionalinės teisės nuostatų, pagal kurias neleidžiama kartu taikyti kompensuojamųjų ir įprastų palūkanų, atitikties šiam sprendimui.

37 Šiuo klausimu reikia priminti, kad byloje, kurioje priimtas minėtas sprendimas, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, be kita ko, norėjo išsiaiškinti, ar pagal Direktyvos 93/13 nuostatas draudžiama nacionalinių teismų praktika, pagal kurią kompensuojamųjų palūkanų (delspinigių) normą nustatančios paskolos sutarties, sudarytos su vartotoju, sąlygos, dėl kurios nebuvo derėtasi, pripažinimas nesąžininga lemia visišką tokių kompensuojamųjų palūkanų panaikinimą, ir toliau skaičiuojamos tik šioje sutartyje numatytos įprastos palūkanos.

38 Teisingumo Teismas Sprendimo *Banco Santander ir Escobedo Cortés* 75 punkte priminė, kad pagal Direktyvą 93/13 nereikalaujama, kad nacionalinis teismas netaikytų ir kitų sąlygų, kurios nebuvo pripažintos nesąžiningomis.

39 Be to, Teisingumo Teismas šio sprendimo 76 punkte patikslino, kad iš aptariamos direktyvos neišplaukia, kad dėl paskolos sutarties sąlygos, nustatančios kompensuojamųjų palūkanų normą, netaikymo arba panaikinimo dėl jos nesąžiningumo taip pat reikėtų netaikyti arba panaikinti šios sutarties sąlygas, nustatančias įprastų palūkanų normą, nepaisant to, kad šias skirtingas sąlygas reikia aiškiai atskirti. Teisingumo Teismas šiuo aspektu iš esmės pažymėjo, kad kompensuojamosiomis palūkanomis siekiama nubausti skolininką už pareigos grąžinti paskolą sutartyje nustatytais terminais nevykdymą, jį atgrasyti nuo vėlavimo vykdyti savo įsipareigojimus ir, jei reikia, atlyginti kreditoriui dėl pavėluoto mokėjimo patirtą žalą. Teisingumo Teismas nurodė, kad įprastos palūkanos, priešingai, atlieka atlyginimo kreditoriui už suteiktą pinigų sumą funkciją, kol ši suma bus grąžinta.

40 Teisingumo Teismas šią išvadą pagrindė tuo, kad Direktyvos 93/13 tikslas – apsaugoti vartotoją ir atkurti pusiausvyrą tarp šalių, netaikant nesąžiningomis laikomų sąlygų, iš esmės paliekant galioti kitas atitinkamos sutarties sąlygas (Sprendimo *Banco Santander ir Escobedo Cortés* 75 punktas).

41 Todėl, priešingai, nei, atrodo, teigia *Prima banka Slovensko*, iš Sprendimo *Banco Santander ir Escobedo Cortés* negalima daryti išvados, kad Direktyvos 93/13 nuostatos turi būti aiškinamos taip, kad pagal jas draudžiamos nacionalinės teisės nuostatos, pagal kurias verslininkas, sudaręs kredito sutartį su vartotoju, šios sutarties nutraukimo prieš terminą atveju ir remdamasis jos nuostatomis negali reikalauti sumokėti ne tik kompensuojamąsias palūkanas, bet ir įprastas palūkanas nuo šio nutraukimo iki visiško pasiskolintos sumos grąžinimo.

42 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į pirmąjį klausimą reikia atsakyti taip: su sąlyga, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas atliks reikiamus patikrinimus, Direktyva 93/13 netaikoma nacionalinėms nuostatoms, pagal kurias kredito sutartį su verslininku sudaręs vartotojas, remiantis jos nuostatomis, šios kredito sutarties nutraukimo prieš terminą atveju negali būti įpareigotas sumokėti verslininkui įprastų palūkanų už laikotarpį nuo šio sutarties nutraukimo iki visiško pasiskolintos sumos grąžinimo, nes kompensuojamosios palūkanos ir kitos sutartinės baudos, mokėtinos pagal šios sutarties sąlygas, leidžia atlyginti verslininko faktiškai patirtą žalą.

Dėl antrojo klausimo

43 Atsižvelgiant į atsakymą, pateiktą į pirmąjį klausimą, nereikia atsakyti į antrąjį klausimą.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

44 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (septintoji kolegija) nusprendžia:

Su sąlyga, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas atliks reikiamus patikrinimus, 1993 m. balandžio 5 d. Tarybos direktyva 93/13/EEB dėl nesąžiningų sąlygų sutartyse su vartotojais netaikoma nacionalinėms nuostatoms, pagal kurias kredito sutartį su verslininku sudaręs vartotojas, remiantis jos nuostatomis, šios kredito sutarties nutraukimo prieš terminą atveju negali būti įpareigotas sumokėti verslininkui įprastų palūkanų už laikotarpį nuo šio sutarties nutraukimo iki visiško pasiskolintos sumos grąžinimo, nes kompensuojamosios palūkanos ir kitos sutartinės baudos, mokėtinos pagal šios sutarties sąlygas, leidžia atlyginti verslininko faktiškai patirtą žalą.

Parašai.